

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 396/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ľudovítom Földesom, advokátska kancelária, Domašská 11, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Tos 65/2023 z 11. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5, ako aj čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ale tiež čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4, ako aj čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tos 65/2023 z 11. mája 2023. Požaduje ďalej, aby bolo uznesenie krajského súdu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Domáha sa napokon náhrady trov právneho zastúpenia advokátom v sume 442,38 eur od krajského súdu na účet právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.
2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledovný skutkový stav veci:
3. Uznesením vyšetrovateľa zo 7. februára 2022 bolo [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obvinený R[REDAKOVANÉ]“) vznesené obvinenie pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d) Trestného zákona.

4. Po vznesení obvinenia bol obvinený R■■■ vzatý do vyšetrovacej väzby a následne uznesením vyšetrovateľa z 3. augusta 2022 bolo vznesené obvinenie sťažovateľovi, ako aj ďalším osobám (vrátane obvineného R■■■) za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 3 a 4 písm. b) a c) a ods. 6 písm. d) s poukazom na § 138 písm. i) a j) Trestného zákona.

5. Uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1 Tp 43/2022 z 5. augusta 2022 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 52/2022 z 22. septembra 2022 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že väzba začala plynúť 2. augusta 2022. Súčasne väzba nebola nahradená zárukou dôveryhodnej osoby, prijatím písomného sľubu sťažovateľa, ale ani dohľadom probačného a mediačného úradníka.

6. Dňa 31. januára 2023 bola Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) podaná na sťažovateľa obžaloba jednak pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3 a 4 písm. b) a c) a ods. 6 písm. b) a d) s poukazom na § 138 písm. i) a j) Trestného zákona, ako aj pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 285 ods. 1 písm. b) a zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona.

7. Uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 19/2023 z 9. februára 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 29/2023 z 23. februára 2023 bolo podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku rozhodnuté o ponechaní sťažovateľa vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom jeho žiadosť o prepustenie z väzby bola zamietnutá a nebola ani prijatá záruka matky sťažovateľa, jeho písomný sľub a nedošlo ani k nahradeniu väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

8. Sťažovateľ na hlavnom pojednávaní 28. apríla 2023 prostredníctvom obhajcu požiadal o prepustenie z väzby.

9. Uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 19/2023 z 28. apríla 2023 bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietnutá podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom väzba nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka.

10. Podľa konštatovania okresného súdu nič neodôvodňuje záver, že by v konaní boli porušené práva sťažovateľa ako obžalovaného. Rovnako nebolo zistené, že by úkony trestného konania neboli vybavované prednostne a urýchlene. Termíny hlavných pojednávaní sú nariadované v súlade s požiadavkou hospodárnosti a rýchlosti trestného konania, a to aj s poukazom na početné procesné návrhy zo strany obhajoby. Doterajší postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu tak korešponduje s požiadavkou na primeranosť trvania väzby sťažovateľa, ktorá podľa § 76 ods. 1 Trestného poriadku má trvať len nevyhnutný čas. Od uznesenia okresného súdu sp. zn. 2 T 19/2023 z 9. februára 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 29/2023 z 23. februára 2023 nedošlo k takej relevantnej zmene situácie, na základe ktorej by bolo možné skonštatovať, že u sťažovateľa nie je splnená materiálna podmienka väzby upravená v návetei § 71 ods. 1 Trestného poriadku a rovnako nie je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Vo vzťahu k existencii skutkových okolností väzby okresný súd poukázal na odôvodnenia predchádzajúcich uznesení o väzbe sťažovateľa, ako aj na doteraz zadovážené

dôkazy obsiahnuté v spise. Všetky tieto dôkazy predstavujú dostatočný základ, z ktorého je možné vyvodit' dôvodnosť podozrenia zo spáchania stíhaného skutku. Čo sa týka väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, možno konštatovať, že tento je daný charakterom trestnej činnosti. Pri existencii dôvodného podozrenia, že sťažovateľ páchal trestnú činnosť minimálne po dobu 6 mesiacov, je daná dôvodná obava, že by v trestnej činnosti pokračoval aj naďalej. U sťažovateľa boli reálne zaistené drogy, čo dôvodnosť podozrenia posilňuje. Nosným väzobným dôvodom tzv. preventívnej väzby sťažovateľa je najmä okolnosť, že je podozrivý z páchania trestnej činnosti po dobu niekoľkých mesiacov (nejde teda o podozrenie len z jednorazového manipulovania s drogami). Uvedené okolnosti vo svojom súhrne nasvedčujú dôvodnosti obavy, že sťažovateľ by v prípade prepustenia na slobodu mohol pokračovať v páchaní obdobnej trestnej činnosti. V súvislosti s možnosťou nahradenia väzby sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka treba uviesť, že tento je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, keď možno záruku alebo sľub prijať, resp. uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu, ktoré však neboli zistené.

11. Proti uzneseniu okresného súdu ihneď po jeho vyhlásení sťažovateľ podal sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, ktorý následne odôvodnil osobitným písomným podaním prostredníctvom obhajcu.

12. Uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 65/2023 z 11. mája 2023 bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 T 19/2023 z 28. apríla 2023 zamietnutá.

13. Podľa konštatovania krajského súdu sťažovateľ v dôvodoch podanej sťažnosti uvádza, že odôvodnenie uznesenia okresného súdu neobstojí, je účelové, tendenčné a arbitrárne, ale predovšetkým nezákonné a ústavnoprávne neakceptovateľné. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 21 ods. 5 zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone väzby“), a to v znení účinnom od 1. januára 2023, ako aj na ustanovenia § 119 ods. 3 a 5 Trestného poriadku s tým, že zmena predmetnej právnej úpravy má rozhodujúci vplyv na zmenu skutkového stavu v jeho trestnej veci, a to konkrétne na nepoužiteľnosť nahrávok a záznamov telefonických hovorov obvineného R■■■■ z výkonu väzby od februára 2022 v inej trestnej veci (aj v dobe nahrávania v rozpore s vtedy platnou právnou úpravou, ale podľa účelového a nepravdivého tvrdenia prokurátora o zákonnosti a použiteľnosti týchto nahrávok ako dôkazov vyhotovených podľa § 21 ods. 3 zákona o výkone väzby, pretože obvinený R■■■■ nebol v inej trestnej veci v tzv. kolúznej väzbe, ako to tvrdí prokurátor). Podľa sťažovateľa nahrávky a záznamy telefonických hovorov obvineného R■■■■ vo výkone väzby vyhotovené v inej trestnej veci, na podklade ktorých začal vyšetrovateľ trestné stíhanie proti sťažovateľovi, nemôžu byť použité ako dôkaz s poukazom na podstatnú zmenu rozhodujúcich trestnoprávných skutočností, ktorá nastala od 1. januára 2023 úpravou ustanovenia § 21 ods. 5 zákona o výkone väzby. Nepoužiteľnosť nahrávok a záznamov telefonických hovorov obvineného R■■■■ po jeho vzatí do väzby má za následok aj nepoužiteľnosť ďalších dôkazov získaných na ich základe (výsledky domovej prehliadky, prehliadky iných priestorov, odposluchy a záznamy telekomunikačnej prevádzky, výsluchy spoluobvinených, svedkov atď.), na ktoré sa v uznesení okresného súdu poukazuje v súvislosti s namietanou neexistenciou materiálnych podmienok väzby. Prokurátor preto nemôže uniesť dôkazné bremeno a na základe nepoužiteľných dôkazov nemôže

preukázať existenciu a naplnenie materiálnych, ale ani formálnych dôvodov väzby z hľadiska, či sa vôbec skutok uvedený v obžalobe stal. Po zmene ustanovenia § 21 ods. 5 zákona o výkone väzby s účinnosťou od 1. januára 2023 nahrávky a záznamy telefonických hovorov obvineného R■■■■ už nespĺňajú zákonné požiadavky kladené na dôkazy podľa § 119 ods. 3 Trestného poriadku, keďže neboli nahrávané a ani zaznamenané so súhlasom riaditeľa Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, ale ani so súhlasom generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže, v dôsledku čoho sú v trestnom konaní pred súdom nepoužiteľné. Rozhodnutie o nenahradení väzby podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dohľadom probačného a mediačného úradníka je ďalším porušením označených práv sťažovateľa. Tvrdenie, podľa ktorého sa proti nemu vedie trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin, kedy je možné väzbu nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu, neobstojí pri konfrontácii s ustálenou judikatúrou ústavného súdu, z ktorej vyplýva, že všeobecný súd pri rozhodovaní o väzbe je vždy povinný prednostne skúmať najprv možnosť nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Takéto tvrdenie neobstojí ani s poukazom na ustálenú rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

14. Podľa názoru krajského súdu trestné stíhanie je proti sťažovateľovi vedené i naďalej dôvodne, pričom dôkazná situácia aj naďalej v dostatočnej miere odôvodňuje podozrenie, že sťažovateľ sa mal stíhanej trestnej činnosti dopustiť.

15. V zhode s predchádzajúcim rozhodnutím o väzbe krajský súd opakovane konštatoval, že takýto záver vyplýva predovšetkým z výpovedí obvineného R■■■■, ■■■■■ a ■■■■■, svedkov ■■■■■, ■■■■■ a ■■■■■, ako aj z ďalších dôkazov (predovšetkým zo zaznamenatej telefonической komunikácie a jej prepisu, ku ktorej došlo podľa § 115 Trestného poriadku v spojení s § 21 ods. 3 zákona o výkone väzby, zo zápisnice o domovej prehliadke vykonanej v byte užívanom sťažovateľom, v ktorej je dokumentované zaistenie drog v množstve vyplývajúcom z obsahu zápisnice a popísanom aj v skutkovej vete obžaloby, zo zápisnice o prehliadke iných priestorov – garáže, pri ktorej boli zaistené veci uvedené v obžalobe). Vzhľadom na doterajší priebeh hlavného pojednávania, keď podstatná časť dôkazov ešte len má byť vykonaná, je potrebné z hľadiska posudzovania dôvodnosti podozrenia vychádzať z obsahu týchto dôkazov, pričom v tomto štádiu konania sa krajský súd nemôže zaoberať otázkou viny alebo neviny sťažovateľa, resp. dávať okresnému súdu záväzné pokyny, k akým záverom má dospieť pri hodnotení jednotlivých dôkazov, ale ani k tomu, aké celkové skutkové zistenia má urobiť. Inými slovami, v danom štádiu konania v súvislosti s rozhodovaním o väzbe sťažovateľa krajskému súdu neprislúcha hodnotiť dosiaľ vykonané dôkazy v miere vyžadovanej pre posúdenie otázky viny. V tomto smere postačuje dostatočne odôvodnené podozrenie (v rovine rozumnej miery pravdepodobnosti), ktorého základ vychádza z existencie takých zistených skutočností, ktoré odôvodňujú záver, že skutok, pre ktorý je sťažovateľ stíhaný, bol spáchaný, má znaky konkrétneho trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal sťažovateľ.

16. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanej nezákonnosti získania záznamov uskutočnených telefonických rozhovorov obvineného R■■■■ počas výkonu väzby krajský súd konštatoval, že touto námietkou sa krajský súd zaoberal už vo svojich uzneseniach sp. zn. 1 Tpo 52/2022 z 22. septembra 2022 a sp. zn. 4 Tos 29/2023 z 23. februára 2023, pričom ju vyhodnotil ako neopodstatnenú.

Na jeho záveroch sa nič nemení ani s odstupom času. Možno teda iba zopakovať, že argumentácia sťažovateľa v tejto otázke nemá žiadnu oporu v príslušných právnych predpisoch. Zaznamenávanie telefonických hovorov ústavom na výkon väzby bolo uskutočnené v súlade s ustanovením § 21 ods. 3 zákona o výkone väzby. Toto ustanovenie predstavuje zákonné splnomocnenie pre ústav na výkon väzby, na základe ktorého tento môže monitorovať telefonické rozhovory obvinených, resp. obžalovaných osôb. Rovnako treba opätovne poukázať na to, že ani jeden zo zaznamenaných a v spise sa nachádzajúcich rozhovorov nebol uskutočnený s obhajcom sťažovateľa, pričom sťažovateľ bol o skutočnosti, že jeho rozhovory môžu byť monitorované, pri každom telefonáte upozornený automatickým hlásením. Takýto spôsob odpočúvania telefonickej komunikácie je plne zákonný, keďže nie je monitorovaná telefonická stanica súkromnej osoby, na čo by sa vyžadoval postup podľa § 115 Trestného poriadku, ale na podklade zákonného splnomocnenia je monitorovaná telefonická stanica patriaca ústavu na výkon väzby, ktorá slúži obvineným, resp. obžalovaným vykonávajúcim väzbu. Použitie týchto záznamov ako dôkazu v trestnom konaní je plne v súlade s ustanovením § 119 ods. 3 prvej vety Trestného poriadku, podľa ktorého za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto alebo podľa osobitného zákona. V danom prípade došlo k zaznamenaniam telekomunikačnej prevádzky podľa ustanovení osobitného zákona, a to § 21 ods. 3 zákona o výkone väzby. V tejto súvislosti krajský súd dopĺňa, že podmienky na zaznamenávanie telekomunikačnej činnosti podľa § 21 ods. 3 zákona o výkone väzby nemožno stotožňovať alebo spájať s podmienkami upravenými v ustanovení § 115 Trestného poriadku alebo s podmienkami vyplývajúcimi zo zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane pred odpočúvaním“), a to práve z dôvodu, že postupom podľa § 21 ods. 3 zákona o výkone väzby sa nemonitoruje súkromná telefonická stanica. V rámci postupu podľa tohto ustanovenia sa žiaden príkaz podľa § 115 Trestného poriadku alebo súhlas podľa zákona o ochrane pred odpočúvaním nevyžaduje a ani nevyžadoval. Krajský súd sa v odôvodnení svojho ostatného rozhodnutia o väzbe sťažovateľa vysporiadal aj so skutočnosťou, v zmysle ktorej bolo zaznamenávanie telefonických hovorov uskutočnené pred začatím trestného stíhania v tejto trestnej veci, pričom konštatoval, že táto okolnosť sa v nijakom smere nedotýka použiteľnosti takýchto záznamov v trestnom konaní. Pokiaľ ide o opakovanú argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa neexistencie súhlasu (schválenia) monitorovania hovorov obvineného R. [REDAKOVANÉ] riaditeľom ústavu na výkon väzby, treba primárne poznamenať, že zákonná podmienka udelenia súhlasu riaditeľa ústavu na výkon väzby s monitorovaním hovorov obvinenej, resp. obžalovanej osoby sa v čase, keď k takémuto monitorovaniu hovorov obvineného R. [REDAKOVANÉ] došlo, nevyžadovala, keďže nebola súčasťou právnej úpravy zákona o výkone väzby. K zmene tejto právnej úpravy došlo až s účinnosťou od 1. januára 2023. Zmena podmienok na postup podľa § 21 ods. 3 zákona o výkone väzby nemá spätné účinky, t. j. ak boli telefonické hovory sťažovateľa monitorované ústavom na výkon väzby v súlade s právnou úpravou platnou a účinnou v čase takéhoto monitorovania, nemá na zákonnosť a na použiteľnosť takto získaných dôkazov žiaden vplyv následná zmena právnej úpravy. Z uvedeného dôvodu krajský súd považuje sťažnostnú argumentáciu aj naďalej za zjavne neopodstatnenú a materiálnu podmienku upravenú v návetí § 71 ods. 1 Trestného poriadku za naplnenú.

17. Podľa krajského súdu okresný súd správne ustálil aj to, že väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku trvá i naďalej. Obavu z konania predpokladaného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v danom štádiu konania možno naďalej vyvodiť predovšetkým z charakteru trestnej činnosti, z doby, po ktorú mala byť páchaná, a z ďalších dosiaľ zistených skutočností významných pre posúdenie existencie tohto väzobného dôvodu, ku ktorým pristupuje aj osoba sťažovateľa a jeho trestná minulosť. V zhode s predchádzajúcim rozhodnutím o väzbe treba uviesť, že z hľadiska charakteru trestnej činnosti a doby jej páchania je významné, že sa sťažovateľ mal trestného činu dopúšťať po dobu 6 mesiacov, v rámci ktorých mal okrem iného zabezpečovať aj predaj metamfetamínu. V jeho prípade teda nemá ísť o ojedinelé protiprávne konanie, čo napokon vyplýva z výpovedí viacerých svedkov, podľa ktorých im sťažovateľ zabezpečoval pervitín aj po tom, čo podľa [REDAKOVANÉ] mal stratiť určitú pozíciu v skupine. So zreteľom na takýto predaj pervitínu možno tiež usudzovať, že sťažovateľ mal mať z takejto činnosti aj nezanedbateľný finančný profit. U sťažovateľa je pritom existencia ustáleného väzobného dôvodu umocnená jeho trestnou minulosťou, keďže dosiaľ bol trikrát odsúdený pre rôznorodú trestnú činnosť (vrátane drogovej trestnej činnosti). Možno teda opodstatnene vysloviť, že na sťažovateľa doterajšie odsúdenia a ani hrozba nariadenia výkonu trestu odňatia slobody nemali žiaduci efekt a neodradili ho od páchania ďalšej závažnej trestnej činnosti.

18. Vo vzťahu k možnosti nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka treba poznamenať, že sťažovateľ je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, v prípade ktorého je nahradenie väzby možné iba, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu, ktoré však zistené neboli. Odhliadnuc od toho, vzhľadom na charakter skutku, dobu jeho páchania a trestnú minulosť sťažovateľa nemožno nahradenie väzby považovať za dostatočný prostriedok, ktorý by eliminoval riziká spojené s pobytom sťažovateľa na slobode. So zreteľom na všetky už uvedené skutočnosti niet žiadneho rozumného dôvodu očakávať, že by nahradenie väzby mohlo byť dostatočne spôsobilé korigovať správanie sťažovateľa v tom smere, aby sa trestnej činnosti vyvaroval.

II.

Argumentácia sťažovateľa

19. Sťažovateľ predovšetkým namieta, že v rámci prípravného konania bolo objektívne preukázané, že s [REDAKOVANÉ] (s ktorým mal obzvlášť závažný zločin spáchať) sa nikdy v živote nestretol, nehovoril s ním a nebol s ním vôbec v žiadnom kontakte. Do vznesenia obvinenia nevedel ani o jeho existencii, pričom [REDAKOVANÉ] to potvrdil.

20. V prípravnom konaní sa evidentne preukázalo, že „s ostatnými spoluobvinenými, t.č. spoluobžalovanými osobami, za skutok v bode 1, podanej ktorých poznám minimálne 2- 3 týždne po zadržaní obž. [REDAKOVANÉ] dňa 06.02.2022 som nebol v styku, ani telefonickom, a ani osobnom styku, kontakte a nestretol som sa s nimi vôbec až do môjho zadržania dňa 02.08.2022, čo potvrdili vo svojich výsluchoch aj všetci ďalší spoluobvinení, t. č. spoluobžalovaní so mnou za skutok v bode 1 obžaloby vo svojich výpovediach, t.j. že som nebol s nimi v kontakte v dobe, kedy som mal spáchať skutok obzvlášť závažného zločinu Nedovolená výroba omamných a psychotropných látok jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 3, ods. 4 písm. b), písm. c), ods. 6, písm. d) Tr. zákona poukazom na § 138 písm. i) a písm. j)

Tr. zákona, takže som objektívne a logicky som s nimi v uvedenej dobe, predmetný skutok v bode 1 obžaloby, ktorého spáchanie sa mi kladie za vinu nemohol spáchať!!!“.

21. Napriek uvedeným objektívnym a trestnoprávne relevantným skutočnostiam, ako aj napriek tomu, že obvinený R■■■ v rozsiahlej výpovedi zo 6. septembra 2022 uviedol, že sťažovateľ s predmetnou drogovou trestnou činnosťou nemá nič spoločné, ale aj vzdor tomu, že aj ■■■■■■■■■■ jej povedal, že sťažovateľ je nejaký tajný policajt, je stále väzobne stíhaný, a to už od 2. augusta 2022.

22. Vyšetrovateľ vznesenie obvinenia proti sťažovateľovi odôvodňoval záznamami telefonických hovorov obvineného R■■■ z ústavu na výkon väzby. Ide o nezákonné dôkazy.

23. Podľa § 21 ods. 3 prvej vety zákona o výkone väzby obvinený, ktorý je v kolúznej väzbe, môže telefonovať len po predchádzajúcom súhlase príslušného orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorý si môže vyhradiť prítomnosť pri telefonovaní. V tejto súvislosti sťažovateľ zdôrazňuje, že obvinený R■■■ v kolúznej väzbe nebol. V dobe zaznamenávania jeho telefonických hovorov, ktorými vyšetrovateľ trestné stíhanie proti sťažovateľovi odôvodňuje, tieto záznamy nespĺňali ani základné zákonné kritériá podľa § 115 ods. 1, 2 a 3 Trestného poriadku (neboli vyhotovené so súhlasom a z príkazu sudcu pre prípravné konanie na základe návrhu prokurátora, ale ani podľa § 21 ods. 5 zákona o výkone väzby, keďže neboli vyhotovené so súhlasom riaditeľa Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, ale ani so súhlasom generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže). Tieto nahrávky telefonických hovorov obvineného R■■■ preto nemôžu byť vôbec dôkazom v trestnom konaní v zmysle § 119 ods. 3 Trestného poriadku.

24. Nahrávky a záznam telefonických hovorov obvineného R■■■ vyhotovené po jeho vzatí do väzby v inej trestnej veci nemôžu byť vôbec použité s poukazom na podstatnú a trestnoprávne relevantnú zmenu rozhodujúcich trestnoprávných skutočností od 1. januára 2023 (zmena ustanovenia § 21 ods. 5 zákona o výkone väzby s poukazom na ustanovenie § 119 ods. 3 a 5 Trestného poriadku).

25. Nepoužitelnosť nahrávok a záznamov uskutočnených telefonických hovorov znamená následne vo svojich dôsledkoch aj nepoužitelnosť ďalších dôkazov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

26. Ústavnú sťažnosť treba považovať sčasti za neprípustnú a sčasti za zjavne neopodstatnenú.

27. Ako neprípustné sa javia námietky sťažovateľa vyplývajúce z bodov 19 až 21, v ktorých poukazuje na dôkazy preukazujúce jeho nevinu.

28. Podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

29. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

30. Z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že hoci sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby podal sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, avšak námietky vyplývajúce z bodov 19 až 21 v nej neuplatnil. Z formálneho hľadiska preto platí, že sťažovateľ síce riadny opravný prostriedok podal, avšak z materiálneho hľadiska vzaté v ňom uvedené námietky neuplatnil, čo vedie k záveru o neprípustnosti týchto námietok. K tomu treba ešte dodať, že sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že námietky v sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu neuplatnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. V dôsledku tejto skutočnosti ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

31. Ostatné námietky sťažovateľa (pozri body 22 až 25) treba považovať za zjavne neopodstatnené.

32. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

33. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

34. Uvedené námietky smerujú predovšetkým proti záznamom telefonických hovorov obvineného R. z ústavu na výkon väzby, ktoré sťažovateľ považuje za nezákonné dôkazy tak vzhľadom na ustanovenie § 21 ods. 3 prvej vety a ods. 5 zákona o výkone väzby, ako aj s ohľadom na ustanovenia § 115 ods. 1, 2 a 3 Trestného poriadku (pozri body 22 až 24).

35. Podrobné stanovisko krajského súdu v súvislosti s touto námietkou vyplýva z bodu 16.

36. Podľa § 21 ods. 1 zákona o výkone väzby v znení účinnom do 31. decembra 2022 obvinený má právo najmenej dvakrát za kalendárny mesiac telefonovať najmenej 20 minút v čase určenom

v ústavnom poriadku prostredníctvom telefónneho zariadenia umiestneného v ústave najviac piatim osobám, ktorých meno, priezvisko, adresu a telefónne číslo uvedie vo svojej písomnej žiadosti. Počas telefonovania môže riaditeľ ústavu nariadiť prítomnosť príslušníka zboru. Obvinený v kolúznej väzbe môže telefonovať iba po predchádzajúcom súhlase príslušného orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorý si môže vyhradiť svoju prítomnosť pri telefonovaní.

37. Podľa § 21 ods. 3 prvej vety zákona o výkone väzby v znení účinnom do 31. decembra 2022 ústav je oprávnený monitorovať a zaznamenávať obsah telefonického hovoru obvineného za účelom plnenia úloh na úseku boja proti terorizmu a organizovanému zločinu, zabrániť mareniu účelu výkonu väzby, odhaľovania a objasňovania trestných činov a zabezpečenia ochrany verejného poriadku a bezpečnosti v objektoch, ktorých ochranu zabezpečuje zbor; uvedené sa nevzťahuje na telefonovanie obvineného s jeho obhajcom.

38. Podľa § 21 ods. 5 zákona o výkone väzby zákona v znení účinnom do 31. decembra 2022 záznamy podľa odsekov 3 a 4 ústav poskytuje na základe písomnej žiadosti subjektom uvedeným v osobitnom predpise.

39. Podľa § 21 ods. 3 zákona o výkone väzby v znení účinnom od 1. januára 2023 obvinený, ktorý je v kolúznej väzbe, môže telefonovať len po predchádzajúcom súhlase príslušného orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorý si môže vyhradiť prítomnosť pri telefonovaní. Súhlas s telefonovaním obvineného podľa predchádzajúcej vety s blízkou osobou môže orgán činný v trestnom konaní alebo súd neudelieť, len ak ide o osobu, ktorá je stíhaná v rovnakej trestnej veci alebo pri ktorej bolo objektívne preukázané kolúzne konanie v trestnej veci obvineného. Ak sa orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorý si vyhradil prítomnosť pri telefonovaní blízkej osobe, na telefonovanie nedostaví, hovor sa uskutoční bez jeho prítomnosti, a to v trvaní najviac 30 minút jedenkrát mesačne.

40. Podľa § 21 ods. 5 zákona o výkone väzby v znení účinnom od 1. januára 2023 ústav alebo generálne riaditeľstvo sú oprávnené monitorovať a zaznamenávať obsah hovoru obvineného na účel plnenia úloh na úseku boja proti terorizmu a organizovanému zločinu, zabránenia mareniu účelu výkonu väzby, odhaľovania a objasňovania trestných činov a zabezpečenia ochrany verejného poriadku a bezpečnosti v objektoch, ktorých ochranu zabezpečuje zbor; uvedené sa nevzťahuje na hovor obvineného s jeho obhajcom alebo s advokátom, ktorý ho zastupuje v inej právnej veci, ak obhajca alebo advokát preukáže, že mu telefónne číslo patrí. Monitorovanie hovorov obvineného schvaľuje riaditeľ ústavu, v ktorom je obvinený umiestnený alebo generálny riaditeľ zboru. V prípade, ak vec neznesie odklad, hrozí marenie účelu výkonu väzby, súhlas riaditeľa ústavu alebo generálneho riaditeľa zboru nie je možné získať vopred, môže byť hovor monitorovaný aj bez predchádzajúceho súhlasu. V monitorovaní nie je možné pokračovať a získané údaje nesmú byť použité, ak riaditeľ ústavu alebo generálny riaditeľ zboru neudelí dodatočný súhlas najneskôr do 24 hodín od začiatku monitorovania hovorov obvineného. Opodstatnenosť monitorovania hovorov obvineného preskúmava riaditeľ ústavu alebo generálny riaditeľ zboru najmenej raz za 3 mesiace. Ústav a generálne riaditeľstvo zboru vedú prehľad o počtoch vydaných súhlasov a odmietnutých žiadostiach, pričom zodpovedajú za ich úplnosť. Ak sa pri monitorovaní hovorov vyhotovil záznam a do 3 mesiacov od jeho vyhotovenia sa nezistili skutočnosti významné na dosiahnutie zákonom ustanoveného účelu, záznam sa vymaže. Ústav a generálne riaditeľstvo uchovávajú záznamy podľa prvej vety počas 12 mesiacov. Uchovávanie a výmaz záznamov

hovorov obvinených je realizované automaticky systémom, ktorým je zabezpečené telefonovanie obvinených.

41. Z pohľadu ústavného súdu prichodí konštatovať, že sťažovateľ bez toho, aby akýmkoľvek (čo i len minimálnym) spôsobom reflektoval na rozsiahlu argumentáciu krajského súdu zdôrazňujúcu jednak, že monitorovanie telefonických hovorov obvineného R■■■■ neprebehlo v režime § 115 Trestného poriadku, ale podľa § 21 ods. 3 prvej vety zákona o výkone väzby v znení účinnom v čase vyhotovovania týchto záznamov (teda v znení účinnom do 31. decembra 2022), ale tiež to, že zmena podmienok monitorovania telefonických hovorov osôb vo väzbe realizovaná s účinnosťou od 1. januára 2023 (potreba súhlasu riaditeľa ústavu, resp. generálneho riaditeľa zboru) nemohla znamenať dodatočnú (retroaktívnu) nezákonnosť takto získaných dôkazov, postupuje tak, že opakovane trvá na tom, že monitorovanie telefonických hovorov obvineného R■■■■ treba po 1. januári 2023 považovať za nezákonné a získané nahrávky a záznamy telefonických hovorov obvineného R■■■■ za nepoužiteľné dôkazy. Inými slovami, z pohľadu ústavného súdu absentuje akákoľvek relevantná, vecná a konkrétna protiargumentácia, ktorou by sťažovateľ vyvracal (alebo aspoň spochybňoval) argumentáciu krajského súdu vyplývajúcu z bodu 16. Ústavný súd teda nemá k dispozícii argumentačný podklad od sťažovateľa, vo svetle ktorého by mohol správnosť argumentácie krajského súdu skúmať. K tomu treba dodať, že argumentácia krajského súdu sa *prima facie* nejaví ako arbitrárna či zjavne neodôvodnená.

42. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na to, že obvinený R■■■■ v kolúznei väzbe nebol, čo v konfrontácii so znením § 21 ods. 1 zákona o výkone väzby v znení účinnom do 31. decembra 2022, resp. so znením § 21 ods. 3 prvej vety zákona o výkone väzby v znení účinnom od 1. januára 2023 má znamenať, že na to, aby mohol z väzby telefonovať, nebol potrebný predchádzajúci súhlas príslušného orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, treba uviesť, že sťažovateľ evidentne nerozlišuje medzi potrebou povolenia pre osobu vo väzbe telefonovať (ak ide o kolúznu väzbu) a právom ústavu na výkon väzby telefonické hovory osôb vo väzbe monitorovať, hoci ide o dva rozličné inštitúty, ktoré obe smerujú k obmedzeniu práva osôb vo väzbe v súvislosti s telefonovaním. V danej veci ide o otázku, či telefonické hovory obvineného R■■■■ boli ústavom na výkon väzby právom monitorované, nie teda o otázku, či bol alebo nebol potrebný niečí súhlas na to, aby mohol obvinený R■■■■ z ústavu na výkon väzby telefonovať. Práve z tohto dôvodu námietka sťažovateľa uvedená v bode 23 sa pre posúdenie veci javí ako irelevantná.

43. Keďže sťažovateľ vecnou protiargumentáciou nespochybnil zákonnosť monitorovania telefonických hovorov obvineného R■■■■, nie je ani potrebné riešiť otázku (ne)použiteľnosti ďalších dôkazov (pozri bod 25).

44. Ústavný súd považuje napokon za potrebné konštatovať, že namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 65/2023 z 11. mája 2023 treba považovať za zjavne neopodstatnené aj z iného pohľadu.

45. Ústavná sťažnosť smeruje proti rozhodovaniu o návrhu sťažovateľa na prepustenie z väzby v štádiu konania po podaní obžaloby. Týka sa teda konania o väzbe. Ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy sa *ratione materiae* týka spravidla konania a rozhodovania vo veci samej. V prípade rozhodovania o väzbe práva vyplývajúce z tohto ustanovenia treba považovať za súčasť čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru. Možnosť porušenia tohto ustanovenia ústavy v konaní o väzbe

preto neprichádza do úvahy už na prvý pohľad (napr. III. ÚS 646/2017, II. ÚS 111/2018, II. ÚS 564/2018, II. ÚS 301/2020).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu